

ඉස්සර රජ කාලේ ජලය පුරැකි කාලේ

පෙර රජ දවස හෙළ ගොවියන් අරපරිස්සමින් ජලය රැස් කර ගෙන ගොවිතැන් බත් කළ හැටි. . . .

(රොබර්ට් නොක්ස් කියන කතාවක්)

“වී

ගොවිතැනට ජලය අවශ්‍යම ය. එහෙයින් ම ගොවියෝ තම තමන්ගේ කුඹුරුවලට ජලය ලබා ගැනීම සඳහාත්, ලබා ගත් ජලය අර-පරිස්සම කර ගැනීම සඳහාත් විශේෂ පරිශ්‍රමයෙන් ක්‍රියා කරති. ජලය රැස්කර ගැනීම සඳහා වැව් බැඳීමෙහි ද, රැස්වූ ජලය රැක ගැනීම සඳහා අමුණු බැඳීමෙහිද, රැකගත් ජලය නිසි පරිදි පරිහරණය කිරීම සඳහා වාරිමාර්ග තැනීමෙහි ද ලංකාවේ ගොවියෝ ඉතා දක්ෂයෝ ය. නිම්නභූමි පන්දු පිට්ටනි මෙන් සමතලා කළ කල්හි එහි ජලය පිරෙයි. කඳුකර පිහිටි උස් බිම්වල වුව ද, නිසි පරිදි ජලාශ්‍රය ලැබෙන පරිද්දෙන් බිම් සකස් කිරීමෙහි ඔවුහු අති දක්ෂයෝ ය.

“භූමි නිර්මාණය අනුව බිම් සකස් කිරීම සිංහලයෝ ශ්‍රීශාස්ත්‍රානුකූලවම කෙරෙති. උස් භූමි, අඩි තුනේ සිට අට දක්වා පළල් වූ ලියැදිවලට බෙද කඳු පාමුල සිට කඳු හිස දක්වා පඩි පෙළක් මෙන් පිළිවෙළින් නියරින් නියර, ලියැද්දෙන් ලියැද්ද උස් වන පරිදි ඔවුහු බිම් පිළියෙළ කරති. එවිට, කඳු මුදුනේ ජලය පළමු කොටම උඩම ලියැද්දට ද, ඉක්බිති එක් එක් ලියැද්දෙන් පසකට දැයි අනු-ක්‍රමයෙන් සියළුම ලියැදිවලට ජලය ලැබෙන පරිද්දෙන් ඔවුහු මේ ලියැදි තනති. උඩම ලියැද්දට අවශ්‍ය වූ ජලප්‍රමාණය ලැබීමෙන් පසු, අධික වන ජලය ඊට යට ලියැද්දට, එයින් ශේෂ වූ ජලය ඊට යට ලියැද්දට ජලාශ්‍රය ලැබෙන පරිද්දෙන් ජල පාලනය කිරීමෙහි ඔවුහු ශූරයෝය. මේ ක්‍රමය අනුව ආකාශයේ ගැවෙමින් තිබෙන්නාක් මෙන් පෙනෙන භූමි ප්‍රදේශවලටත්, පාතාලය මෙන් පහත්වී තිබෙන්නාක් මෙන් පෙනෙන භූමි ප්‍රදේශවලටත් සම සාධාරණ ලෙස ජලාශ්‍රය ලැබෙන්නේ ය. වැසි

ඇතිවීම හා නැති වීම අනුව, මෙම ජල සම්පාදනය ඇතැම් මෝසම්වල දිගු කලක් ද ඇතැම් මෝසම් වල කෙටි කලක් ද පවතින්නේ ය.

කල් යල් බලා

“මෙම සම්ප්‍රදය අනුව වැසි ඇති කල්ය, වැසි නැති කල්ය යන කාල භේදය දැන, ඒ ඒ කාලයට ඒ ඒ මෝසමට කැපෙන ගැලපෙන වි වර්ග වපුරන්නාහ. ජලාශ්‍රය අඩු කාලයක් පවතිනැයි සිතෙන අවස්ථාවල දී අඩු මාස් වි වර්ග හෙවත් බාල වි වර්ග ද, ජලාශ්‍රය වැඩි කාලයක් පවතිනැයි සිතෙන අවස්ථාවල දී වැඩි මාස් වි ද, වපුරන්නට ගොවියෝ පළපුරුද්ද අනුව තීරණය කර ගනිති. එසේ කල් යල් අනුව වි වැපිරීම නොකළහොත් ගොයම් පැසීමට පෙර ජලය හිඟවීමෙන් ගොවිතැන පාළු වී යන්නට ඉඩ ඇත්තේ ය.

“ජලය බහුලව ලැබෙන බවට පෙරනිමිති පහළ වුවහොත් ඔවුහු සරුසාර ලෙස අස්වනු ලැබෙන වැඩි මාස් වි වර්ගයක් ම තෝරා ගනිති. ජලය වැඩි වශයෙන් බලාපොරොත්තු නොවන වකවානු-වලදී අඩු මාස් වි වර්ගයක් තෝරා ගනිති. සමහර විටෙක දී, ගොයම් වැඩි කලක් කුඹුරේ තිබීමෙන් ඇතිවිය හැකි අතුරු අනතුරු වලක්වා ගැනීම සඳහා ද මොවුහු අඩු මාස් වි වපුරති. වි වපුරා ගොයම් වැඩි, කරල් පැසි කපා ගන්නාතුරු සාමාන්‍ය වශයෙන් සියළුම කුඹුරු වැට කටු බැඳ අවුරනු ලැබේ. ගවයන් පැසුණු ගොයම් කැමෙහි රුසියන් බැවිනි. කුඹුරේ ගොයම් කපා පාගා ගත් ඉක්බිති වැට කටු ගලවා දමා ගවයින් ඇතුල් කරති. එක් යායක වැඩ කරන ගොවියෝ එක් මෝසමේම වපුරන්නටත්, ගොයම් කපා පාගා ගන්නටත්, විශේෂයෙන් උනන්දු වෙති. එසේ නොකළහොත්

වෙනස් වෙනස් වකවානුවල වැපුරුවහොත් එක් එක් කුඹුරු සඳහා වෙන වෙනම වැට කඩොලු තනන්නට සිදු වන්නේ ය.

වැස්ස ගොවියාට මංගලයකි

“ජල උල්පත් දෙකක් හෝ තුනක් ඇති උතුරු පළාත වැනි, ජලය හිඟ වූ ජලය ලබා ගැනීමට උල්පත් හෝ ගංගා නැති පළාත්වල වාසය කරන්නෝ වැසි දිය ආරක්‍ෂා කර ගැනීමෙන් ම ගොවිතැන් කරති. වැසි දිය එක් රැස් කොට පරිස්සම් කර ගැනීම සඳහා තැන් තැන්වල වැව් තනා, වේලි බැඳ ජලය රැක ගනිති. බොහෝ විට මේ වැව් බඳිනු ලබන්නේ ඉංග්‍රීසි ‘සී’ - ‘C’ - අකුරේ ආකෘතියට හෙවත් අඩ සඳ ආකෘතියට අනුරූපව ය. හැම නගරයකම යටත් පිරිසෙයින් වැව් එකක් හෝ දෙකක් ඇත්තේ ය. වැස්ස ගොවියාට මංගලයකි. වැව් ජලයෙන් පිරී යෑම ඔවුන්ගේ අටු කොටු වී වලින් පිරී ගියාක් වැනි ය. වැව් කර්මාන්තය පහසු කාර්යයක් නොවේ. පුරාණ රජ දරුවන් විසින් බඳින ලද වැව් සංඛ්‍යාව අති විශාලය. මේ වැව් අතුරින් සමහරක් බල දෙක තුනක් ගැඹුරු වන අතර, දිගු පළලින් සැතපුම්කටත් වඩා වැඩි වෙති. වැව් පිහිටි ප්‍රදේශ ජල ශුන්‍ය වීමෙන් පසු ගොඩ වී ගිය

මහා වාපින් ගේ වැ කඳු කැලාවෙන් වැසි ගිය කඳු වැටි ලෙසින් ඇතට දිස්වෙති. වපුරන කාලයෙහි මේ වැව් කන්දේ එක් කොනක හොරොච්චක් කපා කුඹුරුවලට අවශ්‍ය වන පමණ ජලය ගලා යන්නට ඉඩ හරිති. මේ වැව් ජලය වාරිමාර්ග ඔස්සේ ඒ ඒ කුඹුරු කරා ගමන් කරයි.

“ගිම්හාන සමයෙහි, සර්ම සූර්ය රශ්මිය හේතු කොට ගෙන මෙහි ජලය සම්පූර්ණයෙන් ම සිඳී යයි. වැව් හැරීම ඉතා ගැඹුරු වන පරිද්දෙන් නොකිරීම මේ රටේ සිරිතය. වැව් ගැඹුරු වන ලෙස භාරා සකස් කල හොත් ජලස්කන්ධය වැඩි වශයෙන් රඳවා ගැනීමට පුළුවන් වෙනත්, ගැඹුරු පත්ලෙහි පවත්නා ජලය කුඹුරුවලට ගැනීමට නොහැකි වීමෙන් එම ජලය පලේ වන්නේ ය.”

“මෙම සර්ම කලාපයෙහි බොහෝ විට වපුරනු ලබන්නේ අඩු මාස් වී වර්ග ය. ජලය දුර්ලභ වේ යයි හිතියෙනි. ඇතැම් අවස්ථාවල වැව්වල දිය සිඳී ගිය කල්හි මී හරකුන් ලවා එම වැව් මඩවා කුඹුරු බවට පත් කොට වී වපුරති. ජලය අවශ්‍ය වූ කල්හි පිටින් ජලය ගෙන ගොස් ඉසිති.”

(රොබට් නොක්ස් ගේ ‘එද හෙළ දිව’ නැමැති පොතේ - අනුවාදක දෙවිඩි කරුණාරත්න.)

වැව් බන්ද - දිය රන්ද

“**ප්‍ර**ර කල කරන ලද අති විශාල වැව් කර්මාන්ත සමහර විට ලක් දිව කරම් අන් කිසි රටක දක්නට නොලැබෙන්නේ ය යනු මගේ විශ්වාසය යි. තවද, මෙරට ඒ ඒ සීමා ඇතුළත දක්නට ලැබෙන කරම් වැව් අමුණු කර්මාන්ත අන් රටක ඒ තරාතිරමේ සීමා ඇතුළත දක්නට දුෂ්කර විය යුතු යි. මෙතරම් කුඩා වූ අන් රටක මේසා පැරණි වූද, විශාලවූද, සංඛ්‍යාවෙන් උස්ස් වූද, වැව් අමුණු තවත් ඇතැයි සිතිය නොහේ.”

(බදුල්ල උප දිසාපති බෙලි විසින් 1815 දී ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද රපෝර්තුවකින්.)